

Sýc rousný (*Aegolius funereus*) v CHKO Jeseníky

Karel Poprach

Nenakonice 500, 783 75 Věrovany, e-mail: karel.poprach@tiscali.cz

Úvod

Sýc rousný (*Aegolius funereus*) je druh s cirkumpolárním holarktickým typem rozšíření, s výskytem v Evropě a severní Americe. Jeho biotopem jsou zejména jehličnaté lesy tajgy (Mikkola 1983). Nejpočetnější hnízdní populace v Evropě se nacházejí v Rusku, Švédsku, Finsku, Bělorusku a v Norsku, relativně vyšší početnost je zjišťována i v pobaltských zemích. Roztroušené a relativně početnější hnízdní populace jsou známy také z lesních komplexů vyšších poloh střední Evropy, zejména z Rakouska, Německa, Francie, Švýcarska a z České republiky. Nepočetné lokální hnízdní populace se nacházejí v Nizozemsku, Španělsku, Itálii, Bulharsku a v Řecku, jihoevropské populace sýce jsou považovány za reliktní z období postglaciálu (Mikkola 1983, Korpimäki 1997). V ČR sýc rousný obývá zejména horské (pohraniční) oblasti. V posledních letech je patrné jeho šíření do vnitrozemí a do nižších poloh (Šťastný et al. 2006).

Sýc rousný preferuje lesy vyšších nadmořských výšek, převážně jehličnaté (zejména smrkové), ale i smíšené, žije však i v lesích listnatých (Korpimäki 1997), v podmínkách ČR např. v bučinách (Šťastný et al. 2006). Ve smrkových lesích je jeho denzita vyšší než v lesích borových (Korpimäki 1997). V ČR obsazuje sýc i jehličnaté lesy nižších poloh (Šťastný et al. 2006), hnízdí na imisních holinách s jednotlivými doupnými stromy, nebo i v porostech mladých jehličnanů, pokud má zde hnízdní budky (Dusík *in verb.* 2009).

V evropském areálu rozšíření sýc hnízdí v dutinách vytesaných zejména datlem černým (*Dendrocopus martius*) a příležitostně v dutinách vytesaných menšími druhy šplhaviců. Přirozených dutin po datlu černém je však v kulturních hospodářských lesích nedostatek. Proto sýc rousný ochotně obsazuje instalované hnízdní budky, které tvoří v současnosti významný podíl hnízdišť sýce v mnoha evropských zemích. Např. ve Finsku bylo instalováno asi 11 000 hnízdních budek pro sýce, což výrazně zmírnilo negativní dopad komerčního využívání lesních porostů na populaci sýce a proto zřejmě nebyl ve Finsku zaznamenán výrazný pokles početnosti hnízdících párů sýce (Korpimäki 1997).

Historických poznatků o rozšíření sýce rousného z území CHKO Jeseníky je velmi málo. Venus (1965) pozoroval 1 ex. sýce u Vernířovic (SU), v roce 1975 byl chycen 1 ex. sýce do želez u Staré Vsi (BR) (Suchý 2004). Hnízdění bylo poprvé prokázáno v roce 1972 pracovníky Správy CHKO Jeseníky, kdy z instalované hnízdní budky uprostřed starého smrkového porostu na Rejvízu (JE) bylo vyvedeno 8 mlád'at (Beran 1972). Z okolí NPR Rejvíc zmiňuje L. Hajný v 80. letech 20. století obsazení 3-4 budek sýcem. Jelikož docházelo k predaci budek kunou, sýc budky přestal obsazovat a hnízdil v dutinách buku po datlu černém (Hajný *in litt.* 2009).

Suchý (1985, 2004) po nálezu vypelichané letky sýce na Rýmařovsku instaloval v roce 1980 – 17 hnízdních budek, v roce 1982 - 4, 1986 - 2, 1988 - 9, 1989 - 2 a v roce 1992 - 2, celkem 36 hnízdních budek pro sýce rousného, z nichž bylo zničeno těžbou do roku 1995 6 budek (Suchý 2004) a po roce 1995 6 budek (Poprach unpubl.). Suchý (2004) posléze z výsledků kontrol budek zpracoval výskyt a nidobiologii sýce rousného na Rýmařovsku.

Autor této práce instalované budky pro sýce od O. Suchého v roce 1998 převzal a instalovanou síť budek rozšířil do dalších oblastí CHKO. Práce přináší první ucelenější poznatky o rozšíření a biologii sýce rousného z větší části CHKO Jeseníky získané v letech 1999-2009.

Materiál a metoda

V letech 1998-2003 jsem v návaznosti na aktivity realizované Suchým (2004) instaloval v CHKO Jeseníky v letech 1998-2003, vždy na podzim, postupně celkem 202 hnízdních budek pro sýce rousného. Část jiných budek byla instalována jinými subjekty (viz tab. 1).

Budky pro sýce rousného jsou dřevěné, s vnějšími rozměry: výška zadní stěny 46 cm, přední stěny 41 cm, šířka boku 27 cm, zadní a přední stěny 26 cm, dno 25×27 cm, impregnovány 2-3 nátěry barvy. Vletový otvor má průměr 9 cm. Celá budka (vyjma zadní stěny) je oplechovaná hnědě natřeným pozinkovaným plechem z důvodu ochrany budky proti predaci kunou. Střecha budky je rovněž pokryta plechem s dostatečným přesahem okrajů pod úroveň vletového otvoru. Dno budky je opatřeno 8 odtokovými otvory (průměr 6 mm). Výstelka: drť listí a jehličí. K uchycení budky ke stromu byl z počátku používán železný nosník, který se však později ukázal jako nevhodný, neboť železná pásovina vrůstala do kmene stromu. V současnosti k uchycení budky používám masivní dubovou lištu, která je životností srovnatelná s železným nosníkem a do kmene stromu nevrůstá.

Budky byly instalovány do starších lesních porostů, jehličnatých, smíšených, příp. i bukových, od 490 m n.m. až po horní hranici lesa v nadmořské výšce 1180 m (viz obr. 1). Hustota instalovaných budek se odvíjela od zastoupení vhodných porostů, na většině lokalit byly budky instalovány ve sponech cca 1 km, ale na některých lokalitách i ve sponech např. 300 m. Všechny instalované budky jsem každoročně kontroloval, průběžně prováděl jejich údržbu (čištění po vyvedení mláďat, od hnízd pěvců a lesních včel, opravy budek po vytěžení porostu či lesní kalamitě, náhrady zničených budek).

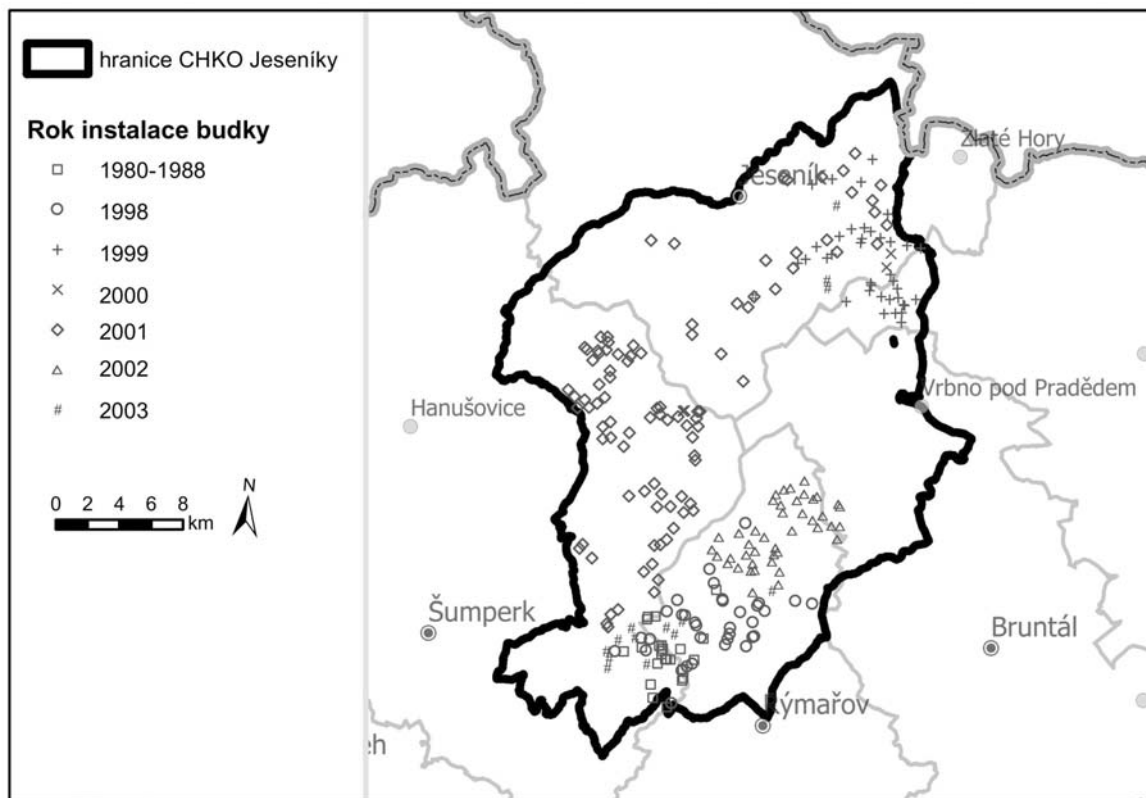
Údaje o počtu instalovaných budek, subjektech, jež budky instalovaly a chronologie instalace budek jsou zřejmé z tab. 1 a obr. 1; zde a ve výsledcích není zahrnuto 15 budek instalovaných T. Pospíšilem na LS Loučná nad Desnou, neboť tyto budky byly instalovány stupačkovou technikou a z časových důvodů nebyly dále kontrolovány. V tab. 1 (a ve výsledcích) je současně zahrnuto 26 dřevěných budek pro puštíka obecného instalovaných Lesy ČR s.p., LS Jeseník, neboť tyto budky sýc také obsazoval (kontrolu a údržbu budek zajišťuje autor této práce).

Tab. 1: Počet instalovaných budek pro sýce rousného (*Aegolius funereus*) v CHKO Jeseníky

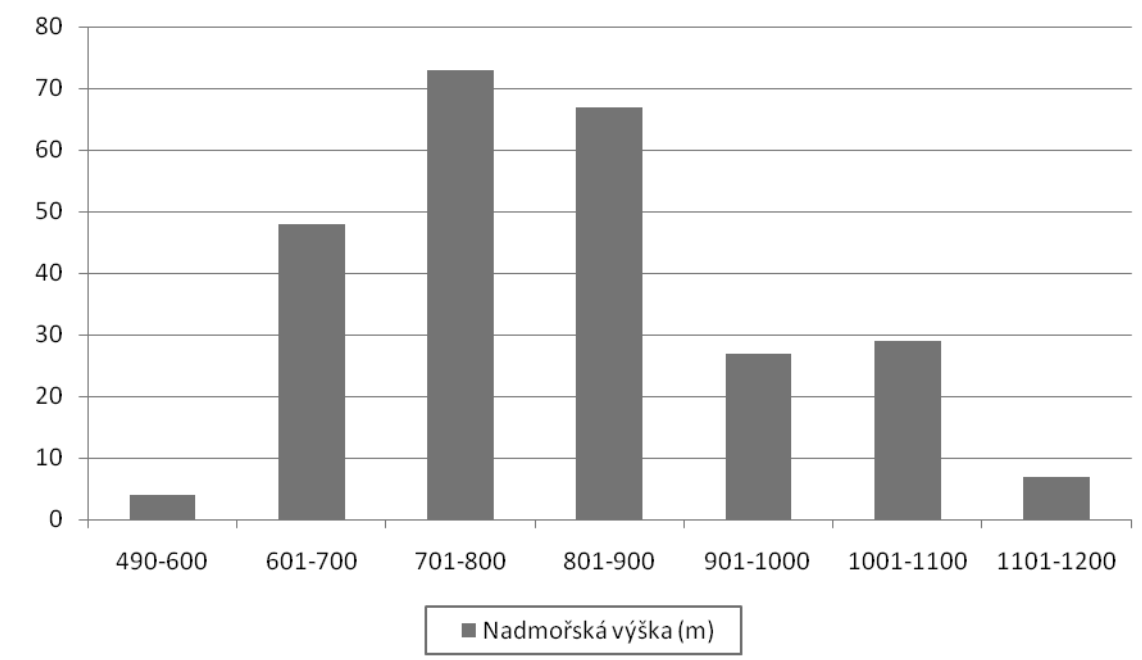
Rok instalace	Počet instalovaných budek	Počet kontrolovaných budek	Instaloval
1980-1988	24	viz Suchý (2004)	O. Suchý
1998	34	0	K. Poprach
1999	37	58	K. Poprach
2000	7	95	T. Pospíšil - 5, K. Poprach - 2
2001	95	102	K. Poprach - 69, LS Jeseník - 26 pro puštíka obecného
2002	43	197	K. Poprach
2003	15	240	K. Poprach
2004		255	
2005		255	
2006		255	
2007		255	
2008		255	
2009		255	

Σ 255

Obr. 1: Lokalizace a chronologie instalace hnízdních budek pro sýce rousného (*Aegolius funereus*) v CHKO Jeseníky

Obr. 2: Hypsometrické charakteristiky instalovaných hnízdních budek pro sýce rousného (*Aegolius funereus*) v CHKO Jeseníky

Výsledky

V období let 1999-2009 jsem kontroloval na území CHKO Jeseníky celkem 117 hnízdění sýce rousného v rámci 2222 hnízdících příležitostí (počet vyvěšených budek × počet let). Výsledky obsazenosti budek sýcem jsou uvedeny v tab. 2 a na obr. 3 a 4.

Z ostatních druhů ptáků hnízdily v budkách – sýkora úhelníček (*Periparus ater*), sýkora koňadra (*Parus major*), brhlík lesní (*Sitta europaea*), špaček obecný (*Sturnus vulgaris*), rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*), puštík obecný (*Strix aluco*), dále se vyskytly – plch velký (*Glis glis*), plšík lískový (*Musccardinus avellanarius*), myšice lesní (*Apodemus flavicollis*), včela medonosná (*Apis mellifera*), sršeň obecná (*Vespa crabro*).

Hnízdění sýce rousného bylo zaznamenáno od nadmořské výšky 640 m n. m. do 1180 m n. m. Z obr. 4 je zřejmé, že 80 hnízd sýce rousného (68,4 %) se nacházelo do 900 m n. m., ostatních 37 hnízd nad hranicí 900 m.

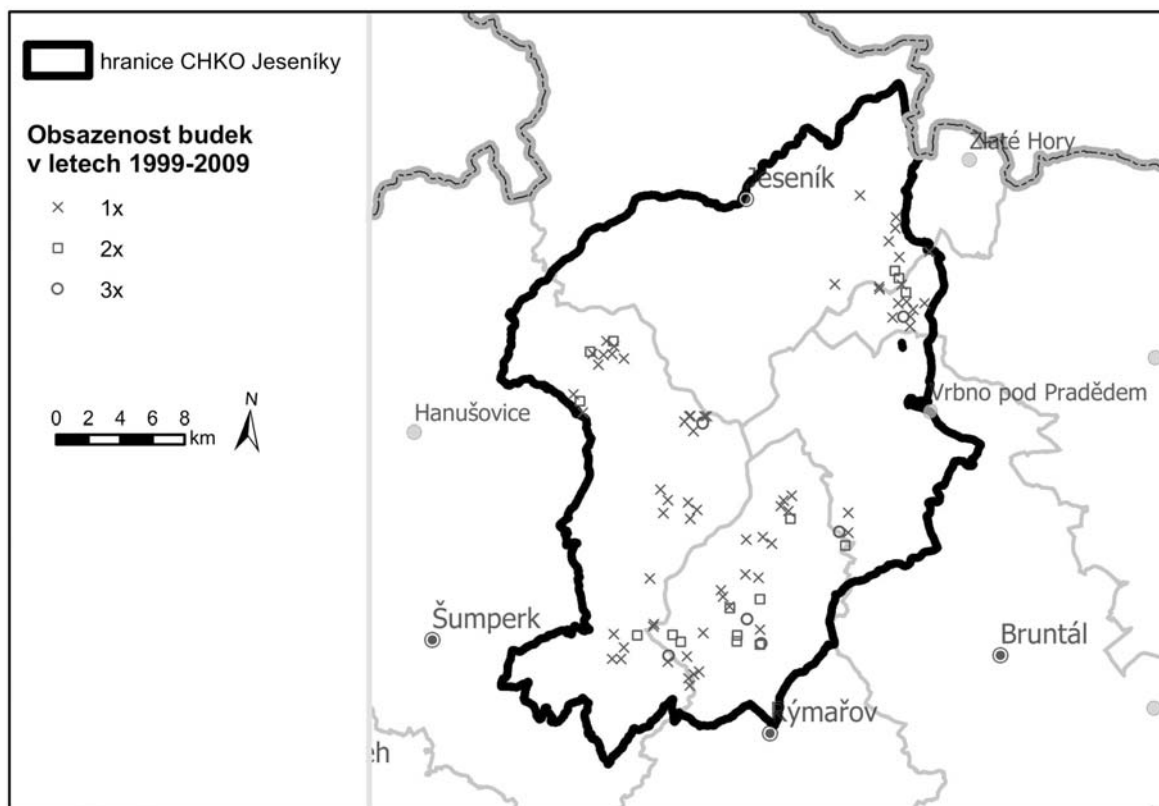
Nidobiologie a úspěšnost hnízdění sýce rousného jsou zřejmé z tab. 3-5. Průměrný počet vyvedených mládřat na započaté hnízdění – 3,0 mládřata, na úspěšné hnízdění – 3,9 mláděte. Z celkového počtu 74 zkontrolovaných hnízd bylo 57 hnízd (77 %) úspěšných – vyvedeno min. jedno mládě sýce rousného, 17 hnízd (23 %) bylo neúspěšných, z nichž u 14 hnízd došlo k opuštění snůšky (zjištěno většinou při první kontrole). Z celkového počtu 271 snesených vajec se vylíhlo 230 mládřat (84,9 %) a doby vzletnosti se dožilo (bylo vyvedeno) 207 mládřat (76,4 %).

Tab. 2: Výsledky obsazenosti instalovaných budek sýcem rousným (*Aegolius funereus*) v CHKO Jeseníky

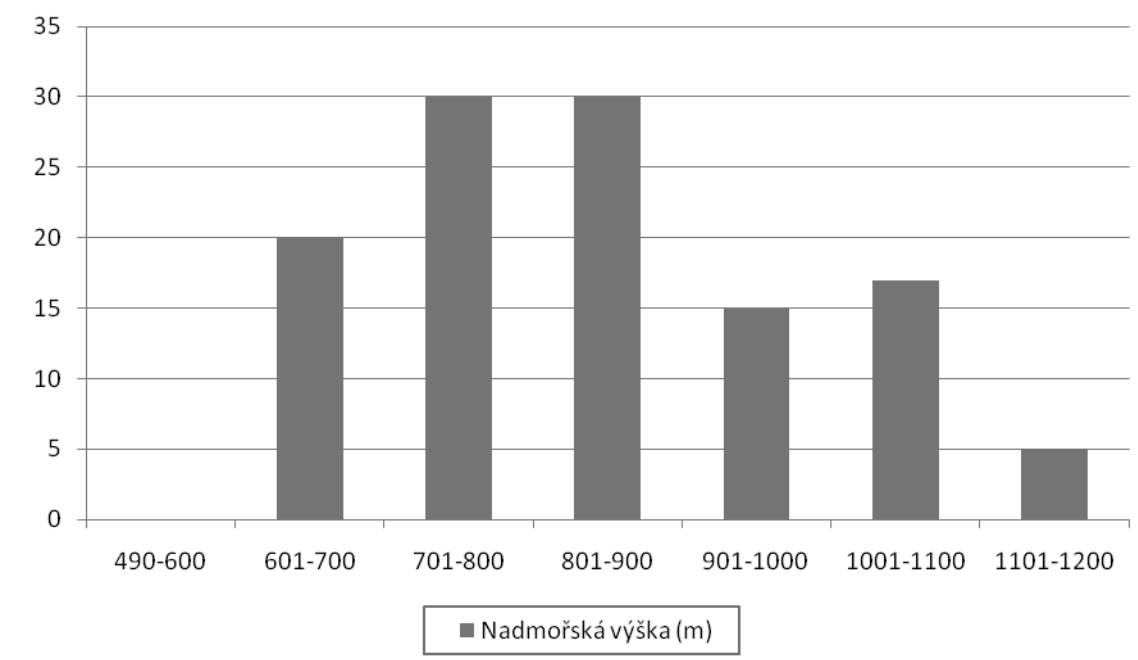
Rok	Počet hnízdících párů sýce (n)	% obsazenosti budek
1999	1	1,7%
2000	5	5,3%
2001	7	6,9%
2002	1	0,5%
2003	11	4,6%
2004	20	7,8%
2005	16	6,3%
2006	13	5,1%
2007	11	4,3%
2008	28	11,0%
2009	4	1,6%

Σ 117

Obr. 3: Obsazenost instalovaných hnízdnic budek pro sýce rousného (*Aegolius funereus*) v CHKO Jeseníky v letech 1999-2009

Obr. 4: Hypsometrické charakteristiky kontrolovaných hnízd sýce rousného (*Aegolius funereus*) v CHKO Jeseníky v období let 1999-2009 (n=117)

Tab. 3: Počet snesených vajec, vylíhlých a odrostlých (vyvedených) mláďat sýce rousného (*Aegolius funereus*) v CHKO Jeseníky v období let 1999-2009

Σn – počet případů celkem, $\emptyset 1$ – průměrný počet snesených vajec, vylíhlých a vyvedených mláďat na započaté hnízdění, $\emptyset 2$ – průměrný počet vylíhlých a vyvedených mláďat na úspěšné hnízdění

Počet	?	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Σn	$\emptyset 1$	$\emptyset 2$
Snesená vejce	55		1	4	7	20	13	10	5	1	1	117	4,6	
Vylíhlá mláďata	55	13	2	2	10	15	10	6	4			117	3,4	4,3
Vyvedená mláďata	46	17	4	5	16	9	10	7	3			117	3,0	3,9

Tab. 4: Úspěšnost hnízdění sýce rousného (*Aegolius funereus*) v CHKO Jeseníky v období let 1999-2009 ($n=74$ hnízd; u 43 hnízd nebyla úspěšnost sýce zjištěna)

P - úspěšné hnízdění, *N* - neúspěšné hnízdění, *NV* - neúspěšné hnízdění z důvodu opuštění snůšky

	P	%	N	%	NV	%	Σ
1999	1	100,0		0,0		0,0	1
2000	4	80,0	1	20,0		0,0	5
2001	5	83,3	1	16,7	1	16,7	6
2002							0
2003	1	50,0	1	50,0	1	50,0	2
2004	11	73,3	4	26,7	4	26,7	15
2005	9	69,2	4	30,8	3	23,1	13
2006	4	50,0	4	50,0	3	37,5	8
2007	7	87,5	1	12,5	1	12,5	8
2008	13	92,9	1	7,1	1	7,1	14
2009	2	100,0		0,0		0,0	2
Σ	57	77,0	17	23,0	14	18,9	74

Tab. 5. Celkové ztráty sýce rousného (*Aegolius funereus*) na vejcích a mlád'atech v CHKO Jeseníky v období let 1999-2009 (n=271).

Pod termínem kanibalismus je míněn kronismus a kainismus.

	1999		2000		2001	
	n	%	n	%	n	%
Snesená vejce	4	100	19	100	28	100
Opuštěná snůška při první kontrole					4	14,3
Neoplozená vejce			3	15,8	5	
Úhyn zárodku ve vejci						
Vylíhlá mlád'ata	4	100	16	84,2	19	67,9
Kanibalismus s jistotou			2	10,5		0
Uhynulé mládě na hnízdě	1	25			2	7,1
Vyvedená mlád'ata	3	75	14	73,7	17	60,7
	2003		2004		2005	
	n	%	n	%	n	%
Snesená vejce	3	100	64	100	49	100
Opuštěná snůška při první kontrole		0	8	12,5	6	12,2
Neoplozená vejce					3	
Úhyn zárodku ve vejci			1			
Vylíhlá mlád'ata	3	100	55	85,9	40	81,6
Kanibalismus s jistotou		0			6	
Uhynulé mládě na hnízdě			1		5	10,2
Vyvedená mlád'ata	3	100	54	84,4	29	59,2
	2006		2007		2008	
	n	%	n	%	n	%
Snesená vejce	11	100	32	100	55	100
Opuštěná snůška při první kontrole	6	54,5	3	9,4		0
Neoplozená vejce		0	2	6,3		0
Úhyn zárodku ve vejci						
Vylíhlá mlád'ata	5	45,5	27	84,4	55	100
Kanibalismus s jistotou						
Uhynulé mládě na hnízdě	2	18,2		0	2	3,6
Vyvedená mlád'ata	3	27,3	27	84,4	53	96,4
	2009		Σ			
	n	%	n	%		
Snesená vejce	6	100	271	100		
Opuštěná snůška při první kontrole		0	27	10		
Neoplozená vejce		0	13	4,8		
Úhyn zárodku ve vejci			1			
Vylíhlá mlád'ata	6	100	230	84,9		
Kanibalismus s jistotou	1		9	3,3		
Uhynulé mládě na hnízdě	1	16,7	14	5,2		
Vyvedená mlád'ata	4	66,7	207	76,4		

Diskuse

Hnízdní populace sýce rousného byly studovány obdobnými metodami po dobu minimálně čtyř let u třiceti evropských populací – v Německu, Norsku, Švédsku, ale zejména ve Finsku. Z provedených studií byly stanoveny indexy cykličnosti sýce odhadující amplitudu (rozsah) fluktuace. Indexy cykličnosti se v oblasti střední Evropy a Fenoskandinávie zvyšují z jihu na sever a ze západu na východ (Korpimäki 1986). V oblasti Fenoskandinávie souvisejí více s vrstvou sněhové pokrývky než s geografickou polohou a jsou intenzivnější v oblastech s vyšší sněhovou pokrývkou než v oblastech s mírnou sněhovou pokrývkou. Sýc není schopen přes větší množství sněhu proniknout k potravě vyskytující se pod sněhem a je tak nucen se přesouvat do oblastí s nižší sněhovou pokrývkou, což zapříčiňuje určitou nestabilitu populace (Korpimäki 1997).

Obsazenost hnízdních budek v CHKO Jeseníky

Populaci sýce rousného v jižní části CHKO Jeseníky (Rýmařovsko) studoval v letech 1980-1995 Suchý (2004), kdy obsazenost budek sýcem rousným kolísala od 2,5 % do 12 %, v průměru byla zjištěna 8,8 %. V letech 1999-2009 jsem zaznamenal obdobnou obsazenost, od 0,5 % do 11 %, v průměru 5,3 %. Obsazenost hnízdišť (i přirozených dutin) a počet hnízdicích párů významným způsobem kolísá v závislosti na nabídce potravy – drobných zemních savců, zejména myšice lesní, norníka rudého, hraboše mokřadního či polního. V případě nedostatku těchto druhů kořisti sýc rousný nehází, např. v roce 2002 hnízdil pouze 1 pár, v roce 2009 4 páry. Naopak v letech gradace drobných savců hnízdí pravděpodobně většina nebo všichni přítomní jedinci (páry) v populaci – např. v roce 2004 jen v budkách hnízdilo 20 párů, v roce 2008 již 28 párů. V potravně příznivých letech sýci začínají hnízdit dříve, např. v roce 2008 byla 16.5. z pěti obsazených budek u dvou již vyvedená mláďata a koncem května, kdy obvykle kroužkují mláďata sýce, byla vyvedena mláďata u 12 z 24 obsazených budek. Současně u dvou párů byly zjištěny počínající se snůšky. V potravně příznivém roce 2004 jsem na 8 hnízdech kroužkoval celkem 40 mláďat sýce ještě 13.7. Je tedy zřejmé, že sýc v gradačních letech kořisti hnízdí ve dvou chronologicky odlišných periodách a je pravděpodobné, že opožděně začínají hnízdit jedinci, kteří do regionu přimigrovali za potravou.

Úspěšnost hnízdění

Suchý (2004) zaznamenal celkem 39 hnízdění sýce rousného (6× 1 pár, 5× 3 páry, 2× 2 páry, 1× 4 páry, 2× 5 párů v roce), průměrně ročně hnízdilo 2,4 páru – 1 pár/20,5 km². Celkem bylo vyvedeno 121 mláďat – 3,36 mláděte na úspěšné a 3,10 mláděte na započaté hnízdění. Já jsem v letech 1999-2009 zaznamenal 3,9 mláděte na úspěšné a 3,0 mláděte na započaté hnízdění. Procento ztrát, kdy bylo zničeno celé hnízdo, uvádí Suchý (2004) pouze 7,6 % (n=39), já jsem v letech 1999-2009 zaznamenal ztráty 23,0 % (n=74), Schäffer et al. (1991) uvádí 58,6 % (n=38), Heidrich (1987) 20,6 % (n=102) a Vacík (1991) 28,2 % (n=124).

Potrava sýce rousného

Potravu sýce rousného jsem sledoval pouze příležitostně, kdy jsem determinoval jednotlivé druhy obratlovců nalezené v obsazených budkách. Většinou se jednalo o celé jedince, z větší části bez hlavy či ocasu, neboť sýc při transferu potravy nestravitelné části těla z kořisti odděluje, zřejmě z důvodu snazšího transferu kořisti. Ze savců byla zaznamenána myšice lesní (*Apodemus flavicollis*), myšice křovinná (*Apodemus sylvaticus*), hraboš polní (*Microtus arvalis*), hraboš mokřadní (*Microtus agrestis*), norník rudý (*Myodes glareolus*), rejsek obecný (*Sorex araneus*), rejsek malý (*Sorex minutus*), plšík lískový (*Muscardinus avellanarius*), myšivka horská (*Sicista betulina*). Z ptáků drobné druhy pěvců (sýkory sp. apod.), v roce 2009 byly v jedné neobsazené budce nalezeny zbytky per (křídlo, ocas) brkoslava severního (*Bombycilla*

garrulus). Podrobnější vyhodnocení zaznamenané potravy sýce během kontrol budek bude zpracováno později. V ČR tvoří potravu sýce rousného zejména hraboš (mokřadní, polní), normík rudý, myšice lesní a křovinná, plšík lískový, rejsek obecný, malý a horský, bělozubky, v malé míře drobní ptáci (Vacík 1991, Hudec & Šťastný 2005).

V evropském areálu rozšíření tvoří potravu sýce rousného drobní savci, zejména hraboši, normík rudý, myšice, rejsci a drobné druhy ptáků (Korpimäki 1986). Korpimäki (1986) zmiňuje u populace hraboše (vole) v oblasti Fénoskandinávie kolísání jeho početnosti ve třech až pětiletých cyklech a uvádí, že ve střední a jižní Evropě je populace hraboše relativně stabilní. Dále zmiňuje, že populační hustota sýce se v závislosti na potravě postupně snižuje směrem na sever, kde potravu sýce tvoří téměř výlučně hraboši (vole), zatímco v jižních oblastech má sýc bohatou nabídku alternativních druhů kořisti.

Přesuny sýce rousného

Suchý (2004) zmiňuje z celkového počtu 121 okroužkovaných mlád'at a šesti náhodně odchycených samic v budkách pouze jedno zpětné hlášení. Mládě sýce kroužkované 27.6.1988 u Bedřichova (SU) bylo odchyceno 3.10.1988 u obce Bukovo Kopaň (Polsko) u Baltského moře (dolet 510 km po 96 dnech). Já jsem zaznamenal v CHKO Jeseníky celkem dvě zpětná hlášení: 1) adultní hnízdící samici, kterou jsem kroužkoval 9.5.2001 u Janovic (BR) jsem kontroloval na hnízdě 13.7.2004 u Žďárského potoka (BR); 2) adultní hnízdící samici, kterou jsem kroužkoval 2.6.2004 u Žďárského potoka (BR) jsem v téže budce kontroloval jako hnízdící samici 25.5.2005. Hajný (*in verb.* 2010) kroužkoval 14.5.1986 hnízdícího samce sýce rousného (kroužek E 261970) v hnízdni budce na Rejvízu (JE) a téhož jedince odchytit jako hnízdícího samce na Rejvízu v téže budce 26.5.1989; pohlaví sýce bylo určeno dle absence hnízdni nažiny, sýc se během kroužkování (v pytlíku) ozýval typickým hlasem samce. Cepák et al. (2008) uvádějí do konce roku 2002 pro ČR a SR celkem 26 zpětných hlášení sýce rousného, ale všechna se týkají samic hnízdících v budkách.

Vyvedená mlád'ata mají tendenci k rozptylu do okolí, a to i na větší vzdálenosti, dospělci jsou ve střední Evropě stálí nebo přelétaví (do 20 km) (Cepák et al. 2008), zjištěna byla věrnost hnízdíšti u obou pohlaví (Schwerdtfeger 1984). Některé výsledky kroužkování se však odchylují od tohoto pravidla, neboť např. dospělý sýc kroužkovaný koncem srpna na východním Slovensku byl kontrolován v říjnu téhož roku na pobřeží Baltu (720 km), dále sýc kroužkovaný v Rusku v březnu jako adultní byl nalezen v prosinci téhož roku na severním Slovensku (rok kroužkování a nálezu není uveden, pozn. autora).

Severské populace jsou označovány jako nomadické (Korpimäki 1986), zřejmě v závislosti na populačních cyklech drobných savců vykazují přesuny na větší vzdálenosti. Samice se každoročně přesunují ze západního Finska do vzdálenosti 500-600 km. Rozdíly v rozptylu mezi samci a samicemi vycházejí pravděpodobně z populačního tlaku, který je během zimy rozdílný u jednotlivých pohlaví. Při nedostatku potravy se zvyšuje mobilita samic, zatímco u samců stoupá potřeba obhajovat hnízdni dutinu a teritorium, což ovlivňuje jejich stálost (Korpimäki 1986, Korpimäki et al. 1987).

Příčiny ohrožení

Hnízdni početnost sýce rousného je významně ovlivňována nabídkou hnízdni dutin, vytesaných zejména datlem černým, příp. žlunami. Jelikož v kulturních hospodářských lesích, zejména smrkových, tvořících tradiční hnízdni biotop sýce rousného je přirozených dutin nedostatek, je hnízdni populace sýce významně limitována nabídkou hnízdni příležitostí.

Dalším z limitujících faktorů je predace, zejména kunou lesní (*Martes martes*) a kunou skalní (*Martes foina*). Kuna je schopna kontrolovat většinu dutin obsazovaných sýcem. Výhodou hnízdni budek, které jsem v CHKO Jeseníky instaloval, je jejich zabezpečení

před predací (viz kap. Materiál & metoda), v letech 1999-2009 jsem predaci hnízda sýce rousného nezaznamenal.

Odhad hnízdí populace sýce rousného na území CHKO Jeseníky

Odhad hnízdní populace sýce rousného v CHKO Jeseníky jsem stanovil následovně: zjištěný počet párů sýce rousného v budkách jsem navýšil o 30 % - nepokryté oblasti budkami v CHKO Jeseníky. Za předpokladu, že v kulturních smrkových lesích s nedostatkem dutin hnízdí cca 80 % populace sýce rousného v budkách a 20 % mimo budky, jsem mezisoučet navýšil o 20 % párů hnízdících v přirozených dutinách. Hnízdní populace sýce rousného v letech 1999-2009 na území CHKO Jeseníky silně kolísala v rozmezí od 7 do 50 hnízdících párů (2009 – 9 párů, 2001 – 13, 2002 - ?, 2003 – 16, 2004 – 32, 2005 – 27, 2006 – 21, 2007 – 20, 2008 – 50 a 2009 – 7 párů).

Závěr

Z výsledků práce je zřejmé, že sýc rousný je pravidelně, ale nehojně hnízdícím vysokohorským druhem sovy v CHKO Jeseníky. Obsazenost hnízdišť (včetně přirozených dutin) a počet hnízdících párů významným způsobem kolísá v závislosti na nabídce potravy – drobných zemních savců (hraboši, myšice). V prostředí kulturních jehličnatých lesů je sýc rousný významně ovlivňován nabídkou vhodných (a bezpečných) hnízdních dutin. Jeho podpora pomocí náhradních hnízdišť – hnízdních budek je vhodným způsobem jeho aktivní ochrany, podobně jako např. ve Skandinávii či jiných evropských zemích v rámci areálu hnízdního rozšíření sýce rousného. Pomocí hnízdních budek lze sledovat nidobiologii a fluktuaci hnízdní početnosti sýce rousného, včetně stanovení odhadu hnízdní populace sýce v daném území.

Poděkování

Výroba a instalace hnízdních budek pro sýce rousného v CHKO Jeseníky byla finančně podpořena z Programu péče o krajinu MŽP, prostřednictvím Správy CHKO Jeseníky. Každoroční kontrola a údržba hnízdních budek je finančně podporována Správou CHKO Jeseníky, Lesy České republiky, s.p. – LS Janovice, LS Jeseník, LS Loučná nad Desnou. Lesy České republiky, s.p. jako správce majetku, vč. LS Město Albrechtice, umožňují vjezd automobilem za účelem kontroly a údržby budek. Zmíněným institucím za podporu projektu děkuji. Za zpracování geografických dat a mapových výstupů děkuji Mgr. P. Zifčákovi.

Literatura

- BERAN, J. (1972): *Zahníždění sýce rousného v Jeseníkách. Ochrana přírody, 11: 240-241.*
- CEPÁK, J., KLVANA, P., ŠKOPEK, J., SCHRÖPFER, L., JELÍNEK, M., HOŘÁK, D., FORMÁNEK, J., ZÁRYBNICKÝ, J. (eds.) (2008): *Atlas migrace ptáků České republiky a Slovenska. Aventinum, Praha.*
- HEIDRICH, M. (1987): *Beobachtungen zur Reproduktion des Rauhfusskauzes Aegolius funereus in Ostthüringischen Schiefergebirge. Thür. Orn. Mitt. 37: 33-47.*
- HUDEC, K., ŠTASTNÝ, K. (2005): *Fauna ČR, Ptáci 2/II. Academia, Praha.*
- KORPIMÄKI, E. (1986): *Gradients in population fluctuations of Tengmalm's Owl (Aegolius funereus) in Europe. Oecologie 69: 195-201.*
- KORPIMÄKI, E. (1997): *Tengmalm's Owl (Aegolius funereus). In: HAGEMELER E.J.M. & BLAIR M.J. (ed.): The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. T & D Poysor, London.*
- KORPIMÄKI, E., LAGERSTRÖM, M., SAUROLA, P. (1987): *Field evidence for nomadism in Tengmalm's Owl (Aegolius funereus). Ornis Scand. 18: 1-4.*
- MIKKOLA, H. (1983): *Owls of Europe. Poyser, Calton.*
- SCHÄFFER, N., MERTEL, A., ROST, R. (1991): *Siedlungsdichte, Bruterfolg and Brutverluste des Rauhfusskauzes Aegolius funereus in Nordostbayern. Die Vogelwelt 112: 216-225.*
- SCHWERDTFEGGER, O. (1984): *Verhalten und Populationsdynamik des Rauhfusskauzes (Aegolius funereus). Vogelwarte 32: 183-200.*
- SUCHÝ, O. (1985): *Pomáháme sýcům rousným (Aegolius funereus L.) při hníždění. Zprávy MOS, 43: 118-119.*

- SUCHÝ, O. (2004): *Sýc rousný (Aegolius funereus) v jižní části Chráněné krajinné oblasti Jeseníky v letech 1980-1995. Zprávy MOS, 62: 25-34.*
- ŠTASTNÝ, K., BEJČEK, V., HUDEC, K. (2006): *Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice. Aventinum, Praha.*
- VACÍK, R. (1991): *Hnízdní biologie sýce rousného, Aegolius funereus, v Čechách a na Moravě. Sylvia 28: 95-113.*
- VENUS, J. (1965): *Pozorování sýce rousného (Aegolius funereus) v Jeseníkách. Zprávy MOS 28:12.*